

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm IX. Meminimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

ditionem Papæ temporalem existat, hoc casu secundum consuetudinem valere potest, sed spectato communi jure non valet.

SUMMARIUM.

4. A seculari iudice, qui non est de temporali jurisdictione Ecclesie, de jure communi ad Papam non appellatur, licet appellatio hac secundum consuetudinem valere possit.
5. Ordinariè & directe Papa non se immiscet causis secularibus & judiciis extra terras Ecclesie sue, seu Patrimonij S. Petri.

4 **NOT. I.** Valida est consuetudo; vt à Iudice laico appelletur ad Ecclesiasticum. *Arg. c. Si Clericus. 5. & c. Licet. 10. de foro competente*, sed vice versâ non valet consuetudo, vt ab Ecclesiastico Iudice appelletur ad secularem, quia maius & dignius est tribunal Ecclesiasticum, quàm seculare; appellatio autem necessariò sit à minore ad maius tribunal.

NOT. 2. Ordinariè & directe Summus Pontifex non immiscet se secularibus causis & judiciis extra terras Ecclesie sue, quæ dicuntur esse patrimonij S. Petri. sicut docet *in c. Nouit. 13. Not. 1. de judiciis*.

CAPITVLVM VIII.

Ex ratione.

PARAPHRASIS.

Tametsi annus & ex causa iusta biennium prosequendæ & finiendæ appellationi jure definitum sit, tamen si aliquis propter impotentiam intra hoc tempus appellationem prosequi intermisit, etiam postea audiri debet, & iustitia ipsi contra priorem Iudicem administrari.

SUMMARIUM.

1. Impedito agere, non currit tempus seu fatale prosequendæ appellationis, ita vt etiam post biennij lapsum appellans audiri debeat, saltem per beneficium restitutionis in integrum, si ex proprio facto impeditus fuerit.

NOTAND. vnicum. Impedito agere, non currit tempus seu fatale prosequendæ appellationis, vt si viæ hostibus infestæ sint, quominus ad Iudicem appellationis accedatur, vel si Iudex noluerit, vel non potuerit causam audire, & cognoscere, tali casu ipso jure illæsus seruari debet, ita vt etiam post biennij lapsum audiatur appellans, sicuti *Gl. hic tradit. verb. Impotentiam. Arg. Cap. ex insinuatione. 50. h. tit. vbi Gl. magna ait*, quòd impedimentum Iudicis non nocet causæ, nec partibus præiudicat; sin autem appellans ex proprio facto impeditus fuit, v. g. propter inopiam, aut quia ipse, vel Procurator eius in via captus est, saltem per restitutionem in integrum ipsi subueniendum est, quia id generale est: *quod si per me non stat, mihi imputari non debet*, ait *Gl. finalis hic*.

CAPITVLVM IX.

Meminimus.

PARAPHRASIS.

Si Iudici causa aliqua à Pontifice commissæ sit adiunctâ clausulâ *remota appellatione*, & pars, postquam citatione præuenta fuit, iter arripuit ad Sedem Apostolicam, Iudex delegatus nihilominus procedat, secus est si ante citationem iter arripuit.

SUMMARIUM.

1. Si Reus post legitimam citationem verbo vel facto appellauerit à iudice delegato, cui causa commissæ erat *remota appellatione*, delegatus in causa procedet, non item si ante citationem appellasset.

NOT. vnic. Per citationem legitimam reus præuentus censetur, quo minùs postea appellare possit, seu verbo, seu facto, v. g. iter arripiendo ad superiorem, si is causam commiserat *remotâ appellatione*, sin autem pars nunquam per citationem præuenta, ad sedem Apostolicam personaliter iter arripuit, bonâ fide & sine fraude, interea secura esse debet, vt nihil contra eam

moueri possit, ratio dari debet secundum *Hosiens. Alex. & alios hic*. quia tales itinerantes sunt sub protectione sedis Apostolicæ. *c. 1. de Cler. peregrinant.*

CAPITVLVM X.

Super eo.

PARAPHRASIS.

Si super incidente quaestione. v. g. exceptione aliqua appelletur, Iudex à quo superferre etiam debet causam principali, si ea absque incidente definiri non possit.

SUMMARIUM.

Si super articulo incidente, seu interlocutoria appellatum sit, acta etiam super causa principali sunt rescindenda, si causa connexa sint; non item si articulus causa principali connexus non sit.

ADverte quòd exceptio & quaestio incidens interdum sit connexa causae principali, quando hæc, incidente non discussa, definiri non potest, vt si in petitorio Iudicio aut matrimonij obijciatur Iudicem non esse competentem, vel excommunicatum, vel opponatur impedimentum consanguinitatis; interdum verò exceptio aut quaestio incidens non est connexa causae principali; quia, eam etiam non discussam, decidi potest. v. g. vtrum pars litigans propter contumaciam in expensas condemnanda sit.

Queritur itaque, si Iudex appellationi non deferens, eam non obstante procedat, vtrum postea justificata appellatione omnia acta rescindi debeant, etiam causae principalis, tamen si tantum fuerit appellatum super interlocutoria. Respondet Pontifex hic, si super articulo incidente seu interlocutoria sententia appellatum sit, acta etiam super causa principali rescindenda esse, si causae connexae sint; non autem esse rescindenda, si articulus ille connexus non sit causae principali. Ita *Franc. hic explicat. §. sed adverte Alexand. n. 22. & 27. contra Gloss. hic. verb. terminari. Abb. n. 84.*

§. Si autem.

Si pars litigans, antequam sententia proferatur, in appellatione prorumpat, quia rescriptum sit subreptitium ob falsitatis suggestionem, sententia differri non debet.

SUMMARIUM.

1. Non obstante appellatione ex causa obreptionis interposita, iudex ad ferendam sententiam procedere debet.

NOT. vnicum: Si pars litigans appellet quia exceptio dilatoria, quae post litis contestationem opponitur, non recipitur, Iudex appellatione non obstante, sententiam ferre debet. Pro intellectu,

Adverte quòd exceptio Obreptionis per suggestionem falsi, aut taciturnitatem veri dilatoria sit, ideòque ante litis contestationem proferenda. *c. Inter 20. de sent. & re jud.* At verò exceptio falsa, v. g. rescriptum aut instrumentum esse supposititium, etiam post litem contestatam, imò post latam sententiam opponi potest. *c. Cum venerabilis. 6. de except.*

CAPITVLVM XI.

De Appellationibus.

PARAPHRASIS.

In causis minimis ac leuibus aequè recipienda est appellatio, vti in magnis.

SUMMARIUM.

- 1. Ratio redditur, cur liceat in magnis & paruis causis appellare.*
- 2. Extraordinaria iuris remedia quae speciali fauore conceduntur in causa modica locum non habent; habent autem ordinaria.*
- 3. Iure municipali statui potest, ne appelletur in causis modicis.*

Ratio dari debet, Quia appellationis remedium conceditur propter iniustitiam, aut imperitiam Iudicis, ex qua aliquis grauatur.